

บทที่ ๒

การรับรองรัฐและการรับรองรัฐบาล

ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความสำคัญอยู่ที่รัฐและรัฐบาล และการมีรัฐนี้
 ในความหมายของกฎหมายระหว่างประเทศนี้จะต้องมีการรับรองรัฐว่าเป็นรัฐเอกราช เมื่อเป็น
 รัฐเอกราชแล้วจึงจะมีสิทธิอยู่ในสังคมนานาชาติ (Family of Nations)
 เมื่อเป็นรัฐปัญหาที่มาก็คือเรื่องรัฐบาล รัฐบาลที่ตามความหมายอย่างกว้างก็คือผู้ปกครองรัฐ
 รัฐอาจจะเปลี่ยนไปไปตามธรรมเนียมการปกครอง หรือการเปลี่ยนแปลงโดยวิธีการพิเศษ นอกเหนือ
 ไปจากธรรมเนียมการปกครอง โดยปกติแล้ว เช่น เกิดการปฏิวัติ รัฐประหาร เป็นต้น เมื่อเกิดการ
 เปลี่ยนแปลงโดยวิธีพิเศษเช่นนี้ ปัญหาเรื่องการรับรองรัฐก็เข้ามาแทรกที่ กล่าวคือ เมื่อไรจึงจะ
 ควรรับรองรัฐบาลและอาศัยหลักเกณฑ์อันใดเป็นเครื่องวัด และเมื่อใดจึงจะถือว่าเป็นรัฐบาลโดยสน
 ธิสัญญา โดยสังคมนานาชาติรับรอง แต่การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเป็นไปตามธรรมเนียมการปกครอง
 ของประเทศ ปัญหาเรื่องการรับรองรัฐบาลก็ไม่เกิดขึ้น ฉะนั้น การรับรองรัฐและการรับรองรัฐบาลนั้น
 ในแง่ของการเมืองระหว่างประเทศจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง นอกจากนั้นในแง่ของกฎหมายระหว่าง
 ประเทศก็ได้กำหนดวิธีการ เรื่องการรับรองรัฐและการรับรองรัฐบาลไว้ด้วย ดังจะได้อธิบายต่อไป

บรรการรัฐที่เกิดขึ้นใหม่เหล่านี้ นอกได้รับสภาพบุคคลระหว่างประเทศเช่นเดียวกับ
 รัฐอื่นโดยสิ้น ๆ แต่โดยที่รัฐที่เกิดขึ้นใหม่เหล่านี้ หากได้เกิดขึ้นโดยวิธีดินแดนที่ไม่เคยอยู่ภายใต้อำนาจ
 ธิปไตยของรัฐอื่นไม่ ดินแดนดินที่มีอยู่ในโลกนี้ให้มีผู้แทนแทนดินแดนและมีรัฐ เรียกร้องกรรมสิทธิ์หรือ
 ธิปไตยเหนือดินแดนเหล่านั้นจนไม่เหลือรอด ฉะนั้น รัฐที่เกิดขึ้นใหม่เหล่านี้มีชื่อ Terra Nullius
 หรือดินแดนอันปราศจากบูรณาการกรรมสิทธิ์ หรือผู้ครองธิปไตย จึงมักเป็นส่วนหนึ่งของรัฐอื่นใดที่มีอยู่แล้ว
 แต่ได้หลุดพ้นจากอธิปไตยเดิมมาตกอยู่ภายใต้อธิปไตยของรัฐใหม่ ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจึงมีอยู่ว่า
 รัฐที่เกิดขึ้นใหม่โดยแยกมาจากรัฐอื่นใดเดิมเหล่านี้ ใ้รับสิทธิและพันธะของรัฐเดิมบ้างหรือไม่ และ

โดยมีขอบเขตหรือหลักเกณฑ์ประการใด บัญชาเขตนี้นับเป็นรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศ ^๒

กฎหมายระหว่างประเทศกับการขึ้นรอง

"รัฐ" ตามความหมายในทางรัฐศาสตร์ หรือกฎหมายระหว่างประเทศ ย่อมหมายถึงบุคคลแห่งกฎหมายที่ตั้งมั่นในอาณาเขตอันแน่นอน ภายใต้อำนาจอธิปไตยอันเดียวกันอย่างอิสระ และมีการปกครองตนเป็นระเบียบ ฉะนั้น เจ้านิโงที่จะเป็นรัฐก็จึงมีอยู่ ๔ ประการ คือ

๑. ต้องมีประชาชนทั้งชายและหญิงอาศัยอยู่ร่วมกันจนเป็นชุมชน โดยตั้งบ้านเมืองถาวรและเสถียร

๒. เป็นประเทศอันมีประชาชนอาศัยอยู่เป็นถิ่นฐาน ประชากรที่รวมเร่ไปมาในรัฐนั้นมิได้ถือว่าเป็นรัฐ รัฐไม่คำนึงถึงว่าจะมีประเทศเล็กหรือใหญ่ เพียงแต่เป็นนครรัฐ มีเมืองเพียงเมืองเดียวก็ถือได้ว่าเป็นรัฐ

๓. จะต้องมีรัฐบาล หมายถึงว่าจะมีบุคคลเดิมนับหรือหลายคน ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนและประเทศ บุคคลที่ถือว่ากฎหมายไม่มีความสำคัญในการปกครองบ้านเมือง ไม่ถือว่าเป็นรัฐ

๔. จะต้องมีอธิปไตย อธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุด และเป็นอำนาจที่แน่นอนอิสระกว่าอำนาจอื่นใดทั้งเขต ฉะนั้น จึงอาจถือได้ว่าอำนาจอธิปไตยมีความหมายที่แคบและจำกัด คำว่าอิสระ ความหมายถึงเป็นอิสระทั้งภายในและภายนอกประเทศ

"รัฐ" ในลักษณะที่ปกติแล้วย่อมเป็นอิสระและมีอำนาจอธิปไตย รัฐทั้งมวลที่อยู่ภายใต้เงาประเทศราช หรืออยู่ภายใต้อารักขาของรัฐหนึ่งรัฐใด หรือเป็นสมาชิกของรัฐ ทั้งมีเรียกว่าสหพันธรัฐ ก็เป็นรัฐที่อยู่ในจำพวกที่มีอำนาจอธิปไตยไม่สมบูรณ์ ^๓

^๒ ibid: น. ๓๘๘

^๓ ประจวบ ภาณุจนกุล คำบรรยายวิชากฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม ๑

(พระนคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๓ น.๒

^๔ Oppenheime, L.) International Law: Lauterpacht Vol.1

Peace eight edition Newyork

“รัฐที่มีอธิปไตยไม่สมบูรณ์” รัฐตามรูปการธรรมดาจะต้องมีเอกราชอยู่ก่อน จึงจะเรียกว่ามีอธิปไตยที่สมบูรณ์ ถึงกระนั้นก็ยังมียุทธศาสตร์ จำนวนมากที่ไม่มีอธิปไตยที่สมบูรณ์ เราเรียกรัฐเหล่านี้ว่า มีอธิปไตยไม่สมบูรณ์ได้เท่า ๆ กับรัฐต่าง ๆ ที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของมหาอำนาจอื่น หรืออยู่ภายใต้ความอารักขาของรัฐอื่น หรือที่เป็นสมาชิกของรัฐที่เป็นแบบ “สหพันธรัฐ” เป็นต้น แต่รัฐบุลรัฐที่มีอำนาจสูงสุด และมีเอกราชของตนเองไว้ทั้งนี้ ไม่ได้คำนึงถึงสภาพประกอบของรัฐแต่เพียงส่วนเดียว แต่คำนึงถึงสภาพประกอบอื่น ๆ ด้วยบางทีจะพบว่า รัฐบางรัฐตกอยู่ใต้อิทธิพลหรืออำนาจของรัฐอื่น ⁶

ความจริงข้อนี้สามารถอธิบายให้ได้ว่า รัฐที่มีอธิปไตยไม่สมบูรณ์นั้นจะเป็นบุคคลระหว่างประเทศ (International Person) และเป็นผู้อยู่ใต้อาณัติของมหาอำนาจชาติใดก็ตามหรือไม่

ไม่ต้องสงสัยเลยว่า รัฐเหล่านี้จะเป็นรัฐในบังคับของกฎหมายนานาชาติที่สมบูรณ์ แม้ตามธรรมดาไม่ได้ แต่จะจำกัดลงไปว่า รัฐเหล่านี้ไม่มีฐานะอะไรระหว่างประเทศเลย ก็ไม่ถูกต้องนัก เพราะรัฐเหล่านี้บางทีก็เคารพข้อสัญญาและหน้าที่ของบุคคลระหว่างประเทศในแง่ต่าง ๆ เป็นอย่างใด บ่อยครั้งก็รัฐเหล่านี้ต้องส่งและรับคณะทูตระหว่างประเทศหรือบางกรณีก็ส่งถึงสูงสุด และบ่อยครั้งก็รัฐเหล่านี้มีส่วนร่วมในการพาณิชย์ และความฉ้อโกงอื่น ๆ ระหว่างประเทศ บางทีกษัตริย์ของรัฐเหล่านี้ก็อาจมีสิทธิในบางประการตามกฎหมายประชาชนชาติ ซึ่งเป็นอธิปไตยของรัฐต่างประเทศ ควรได้รับความกฎหมายการปกครองตนเองของรัฐต่าง ๆ ความจริงทั้งหมดนี้ไม่มีคำอธิบายใด ๆ อีก นอกจากว่า รัฐที่มีอธิปไตยไม่สมบูรณ์เหล่านี้มีฐานะบางประการที่จัดว่าเป็นบุคคลระหว่างประเทศ และเป็นคนในบังคับของกฎหมายนานาชาติ ในฐานะเป็นบุคคลระหว่างประเทศที่ไม่สมบูรณ์ ที่เรียกว่า มีเขตอิทธิพล แต่รัฐใด ๆ ก็ตามที่ตั้งรกรากอยู่ในดินที่มีอธิปไตยไม่สมบูรณ์ก็จัดว่าเป็นรัฐ มีอธิปไตย ⁶

มีปัญหาเกี่ยวกับการโอนและสืบสถานะบุคคลระหว่างประเทศ คือเมื่อรัฐหนึ่งรับช่วงสิทธิและหน้าที่ของรัฐอื่น เนื่องจากการ เปลี่ยนอำนาจการปกครองเหนืออาณาเขต (Succession) การรับช่วงอำนาจทั้งถาวรแตกต่างกันกับการ เปลี่ยนรัฐบาล ในกรณีที่รัฐบาลใหม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของรัฐบาลเก่า ปัญหาที่ก้ำกึ่งที่สุดนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือเขตแดนดินแดนที่ใหม่มาใหม่

⁶ Ibid; P. 119

^b Ibid; P. 119

ความคิดนี้มาจาก Grotius ซึ่งถือหลักกฎหมายโรมันว่า ทายาทเป็นผู้รับช่วงสิทธิและหน้าที่จากผู้ตาย แต่หลักนี้ยากที่จะนำมาใช้กับรัฐ

นักกฎหมายระหว่างประเทศในยุคปัจจุบันหลายท่านมีความเห็นว่า การสืบสิทธินั้นเป็นคณะเรื่องเกี่ยวกับการสืบสิทธิของรัฐบาล (Succession of Government) ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องกฎหมายระหว่างประเทศทั้งคู่ แต่ก็หาใช่ถือหลักกฎหมายที่คล้ายกันเกี่ยวกับการสืบสิทธิของรัฐบาลส่วนหนึ่งกับการสืบสิทธิของรัฐบาลเท่ากับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรองรัฐของไทยและรับรองรัฐบาล ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

รัฐอาจสืบสิทธิได้ในลักษณะและวิธีการต่างกัน กล่าวคือรัฐอาจสืบสิทธิกันได้ โดยไม่ต้องรอให้มีการสิ้นสุดการของรัฐบาลเก่า และมีรัฐใหม่เกิดขึ้นแทนที่ หรือรัฐใหม่ที่เกิดขึ้นมาแล้วยังสืบสิทธิไม่ได้อีกก่อนที่รัฐบาลเก่าจะสิ้นสุดจะโอนตกกลับไปเสียก่อน กล่าวคืออาจมีการสืบสิทธิเฉพาะบางส่วน (Partial Succession) หรือการสืบสิทธิโดยทั่วไป (Universal Succession) ก็ได้

การสืบสิทธิโดยทั่วไป เป็นการรับช่วงสิทธิและหน้าที่มาทั้งหมด กรณีที่เกิดขึ้นโดยได้รับชัยชนะสงคราม หรือการรวมเข้าเป็นสหพันธ์ หรือการแบ่งแยกรัฐใหม่ออกเป็นรัฐเล็ก ๆ ปัญหาในเรื่องนี้อยู่ที่การโอนสิทธิและหน้าที่ของรัฐที่ เพราะว่ามีรัฐที่สิ้นสุดไปแล้ว ย่อมสิ้นสิทธิและหน้าที่ไปเสีย

การสืบสิทธิบางส่วนเป็นการโอนดินแดนเพียงบางส่วนจากรัฐอื่น หรือรัฐใหม่เกิดขึ้น โดยแยกจากรัฐที่ใหญ่กว่า หรือรัฐที่ทั้งหมดเป็นอิสระ จากอารักขาหรือแยกออกจากสหพันธ์ ปัญหาเรื่องนี้อยู่ที่สิทธิหน้าที่ของรัฐที่เดิมหรือโอนดินแดนไป

รัฐใหม่ที่เกิดขึ้นโดยการแยกจากรัฐเก่า ก็มีฐานะคล้ายกับรัฐที่โอนดินแดนมาใหม่ สัญญาทางการ เมืองของรัฐเดิมไม่ผูกพันกับรัฐใหม่ ส่วนหน้าที่ ๆ ที่เกี่ยวกับดินแดนนั้นโดยเฉพาะ คงมีผลต่อไป เช่นการชำระหนี้

^๑ ท.อ.สุท อนุนาวัน คำสอนนิติศาสตร์ กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง
(พระนคร, โรงพิมพ์) น. ๓๘

^๒ สมเด็จพระสังฆราช Op. cit. น.๓๘๕

^๓ ท.อ.สุท อนุนาวัน Op. cit. น.๔๐

^๔ Ibid. น.๔๑

รัฐทั้งหลายในโลกบรรดาที่เกิดขึ้นใหม่ และซึ่งมีส่วนประกอบแห่งการ เป็นรัฐโดยสมบูรณ์แล้วนั้นยังไม่เป็นเงื่อนไขที่ทำให้รัฐได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในสหประชาชาติ เว้นแต่ผู้หนึ่ง ๆ จะได้รับการรับรองฐานะการ เป็นรัฐของตนจากบรรดา รัฐอาระยะบะทั้งหลายเสียก่อน จึงจะมีผลทำให้รัฐนั้นได้เข้าร่วมกลุ่มในฐานะ เป็นสมาชิกของสหประชาชาติ และมีฐานะ เป็นบุคคลระหว่างประเทศ (International Person) ซึ่งมีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่จะต้องประพฤตินิติบัญญัติให้สอดคล้องของกันกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่รัฐทั้งหลายได้ปฏิบัติอยู่แล้ว การรับรองรัฐจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญประการ เดียวที่จะทำให้รัฐนั้นมีฐานะ เป็นรัฐโดยสมบูรณ์ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ดี เรื่องนี้มีความเห็นแตกต่างกันในหมู่นักเขียนต่าง ๆ อยู่ กล่าวคือ จะถือว่ารัฐเป็นสิ่งระบอบอยู่แล้ว ก่อนหน้าที่ จะมีการรับรองเกิดขึ้น หรือรัฐนั้นจะเกิดขึ้นหลังจากการรับรองแล้ว (Declaratory of Constitutional) ผู้สนับสนุนทัศนะแรกเห็นว่า เมื่อมีรัฐเกิดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะ เกิดโดยการแยกตนเองมาตั้ง เป็นประเทศจากรัฐเดิมที่ได้รับ การรับรองอยู่แล้ว หรือเกิดโดยวิธีอื่นใด รัฐที่เกิดขึ้นใหม่ก็ย่อมจะมีฐานะ เป็นสมาชิกของสหประชาชาติโดยอัตโนมัติ หรือโดยพฤตินัยอยู่แล้ว เพราะสถานที่รัฐใดจะสามารถอ้าง ฐานะ เป็นรัฐอยู่ได้ เป็นกรณียความเป็นจริงที่เห็นได้เอง แต่บุคคลเหล่านั้นยอมรับว่าการ รับรองรัฐของเดิมในทางนิติวิทยาเป็นการคิดออกสมมติระบอบ เป็นทางการระหว่างรัฐจำ เหน็บไปได้เพียงขอเท็จจริง การที่บุคคลธรรมดาใดกำเนิดขึ้นมาเป็นประเทศได้ ย่อมจะมีฐานะ เป็นสมาชิกของสหประชาชาติโดยอัตโนมัติอยู่แล้ว ในฐานะมีกำเนิด เป็นรัฐใหม่ย่อมเป็นรากฐานข้อเท็จจริงที่ไม่มีบุคคลใดในหมู่นักเขียนเสียได้ นอกจากนี้ยังมีความเห็นอีกว่า รัฐอาจเดิมย่อมไม่มีสิทธิระบอบที่ ๆ จะต้องให้การรับรอง ทั้งรัฐใหม่ที่เกิดขึ้นก็ไม่มีสิทธิอะไรที่จะ เรียกร้องให้สมาชิกทั้งหลายของสหประชาชาติให้การรับรองรัฐนั้น ส่วนอีกทัศนะหนึ่งมีชื่อว่า รัฐมีฐานะ เป็นรัฐโดยสมบูรณ์ตามนัยของกฎหมายระหว่างประเทศ และเป็นสมาชิกของ สหประชาชาติได้ก็แต่ โดยการรับรองของรัฐสมาชิกอื่นที่อยู่ในสังคมนานาชาติเท่านั้น ไม่ว่าจะ เป็นทัศนะใดก็ตาม แนวความ เห็นทั้ง ๒ นั้น ได้ช่วยรัฐให้เห็นถึงฐานะของกฎหมายระหว่างประเทศที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะ ความเห็นที่แตกต่างอย่างตรงกันข้ามกับทัศนะที่ถือการ รับรอง เป็นเงื่อนไขของฐานะการ เป็นรัฐ (Constitution View) ย่อมเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขาดองค์การระหว่าง

ที่จะรู้ว่ารัฐใดมีฐานะ เป็นรัฐโดยสมบูรณ์ อันสมาชิกทั้งหลายสมควรที่จะต้องให้การรับรองได้รับการ ยืนยันโดยรัฐสมาชิกที่มีอยู่แล้วอันเป็นกรณีอาจ เกิดขึ้นได้ในเมื่อลักษณะของประ โยชน์ หรือสิทธิ นิยมทางการ เมืองของรัฐที่เกิดขึ้นใหม่ขัดกันกับรัฐเดิม ฝ่ายที่มีทัศนะใดถือ เป็นเกณฑ์ ๆ รัฐจะต้อง

ใ้การรับรองรัฐที่เกิดขึ้นใหม่ในเมื่อรัฐนั้น ๆ มีองค์ประกอบแห่งการ เป็นรัฐ โดยสมบูรณ์ จึงมี
น้ำหนักน้อยมาก โดยเฉพาะในเมื่อโลกเรายังขาดองค์การระหว่างประเทศที่จะบังคับใ้มีการ
กระทำตามพันธะดังกล่าวได้

อันที่จริงก็เป็นเรื่องยากเหมือนกันที่จะขอใ้เห็นใ้จริง การรับรองรัฐนั้นจะเกิด
ออกอย่างไรได้ อำนากรัฐจะมีฐานะ เป็นสมาชิกของสภานานาชาติตามนัยของกฎหมายระหว่างประเทศ
ได้โดยอัตโนมัติ เมื่อรับรองรัฐนั้น ๆ มีส่วนประกอบของการ เป็นรัฐครบบริบูรณ์เท่านั้น การ เป็น
สมาชิกในสภานานาชาติย่อมหมายถึงสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบที่รัฐนั้นจะต้องมีและของปฏิบัติ
ต่อรัฐสมาชิกโดยอัตโนมัติเช่นกัน ย่อมไม่อาจทำประกันใ้รัฐใ้คงปฏิบัติตามกฎหมายระหว่าง
ประเทศได้ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้น โลกทั้งโลกก็จะมีแต่ความฉ้อฉลเป็นแน่ ดังนั้น การรับรองรัฐ
จึงเป็นวิธีการ เกี่ยวกับที่รัฐใ้จะมิฐานะกลายเป็นบุคคลระหว่างประเทศและภายใต้กฎหมาย
ระหว่างประเทศได้

แต่ใ้ใ้การรับรองรัฐเป็นอำนาจเด็ดขาดของรัฐ เอกกราย จะใ้ใ้หรือไม่ใ้การรับรอง
ก็ได้ รัฐซึ่งอาจพิจารณาใ้การรับรองหรือไม่ใ้การรับรองอย่างไรก็ได้ ตามแต่จะ เห็นเหมาะสม
แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันทั่วว่า ถ้ารัฐจะรับรองการรับรองนั้นจะต้องมีใ้เป็นการกระทำตามความพอใจ
โดยปราศจากหลักการหรือเหตุผลใด ๆ และจะต้องเป็นการกระทำใ้โดยมีหลักการกฎหมายเป็นมูลฐาน
ทั้งนี้ โดยมีหลักฐานอยู่ว่า ข้อเท็จจริงต่าง ๆ อันไม่ขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ ย่อมสร้างขึ้นมา
ซึ่งหน้าที่และสิทธิที่ระหว่งใ้การรับรองนั้น ๆ จะต้องมีใ้เป็นการกระทำโดยปราศจากเหตุผล
(Arbitrary discretion) หรือเป็นการยินยอมทางการเมือง (Political -
Concession) ทั้งเป็นการกระทำที่สร้างขึ้นมา ซึ่งสิทธิและหน้าที่ของรัฐใ้ในการ เป็นรัฐอีกด้วยการ
รับรองรัฐ

ใ้เห็นแล้วว่าประชาชนระหว่างประเทศซึ่งมี เอกกรายและอินโดจีนเป็นต้น
ใ้เริ่มต้นด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสองสามประเทศก่อน รัฐอื่น ๆ จึงเข้าร่วมในเวลาต่อมา
โดยใ้รับสิทธิและมีหน้าที่ในการ เป็นสมาชิกของประชาคมนั้น การใ้สิทธิใ้ในการ เข้าเป็นสมาชิก
ของประชาคมระหว่างประเทศนี้ เรียกว่า "การรับรอง" ก็คือการที่บรรดามหาชิกของประชาคม
ระหว่างประเทศรับรองเป็นทางการใ้รัฐใ้รัฐที่ใ้เราเป็นสมาชิก มีสิทธิเช่นเดียวกับสมาชิกอื่น ๆ
สมาชิกเก่าอาจรับรองเป็นเอกเทศก่อน แล้วสมาชิกอื่น ๆ รับรองภายหลังก็ได้ หรืออาจจะรับรอง
พร้อม ๆ กันก็ได้

การรับรองรัฐใหม่เขาเป็นสมาชิกของรัฐระหว่างประเทศนั้น รัฐต่าง ๆ ที่อยู่ก่อนแล้ว มักจะแสดงเจตนาว่าจะขอถอนความว่า รัฐใหม่จะคงปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศ ว่าด้วยลักษณะของรัฐให้ได้เสียก่อน ซึ่งการกระทำเช่นนี้กล่าวได้ว่า รัฐใหม่ปฏิบัติหน้าที่ที่คู่ควรตาม เสรีภาพที่ผู้พิพากษา (*Quasi judicial duty*)^{๕๕} ซึ่งเป็นการระงับตัวและในขณะนั้นอาจเห็นได้ เพราะอำนาจรัฐใหม่ยังไม่มีระเบียนหรือคุณสมบัติเพียงพอ ทว่ารัฐเหล่านี้ก็จะให้อาณัติกฎหมายระหว่างประเทศเป็นหลักประกัน เพื่อรักษาตามเงื่อนไขคุณสมบัติของรัฐใหม่ที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดไว้ การกระทำของรัฐเหล่านี้จะหมายส่วนใหญ่จึงเป็นการสนับสนุนทัศนะที่ว่ารัฐมาจะต้องไม่เลิกเขตอำนาจการพิจารณารับรองรัฐใหม่ไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตามในความร่วมมิต่างการ เมือง หรือละเลยหลักกฎหมาย

ในฐานะที่เป็นรัฐรับรอง ไม่ว่าจะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์หรือเป็นรัฐผู้จำกัดกฎหมายระหว่างประเทศก็ตาม จะหลีกเลี่ยงการพิจารณาการรับรองหรือการปฏิเสธโดยใช้อำนาจทางการเมืองของตนไม่ได้

อย่างไรก็ตามปัญหาเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อลักษณะของกฎหมายไม่ได้ การประกาศรับรองออกไปตามข้อเท็จจริงนั้น โดยทั่วไปควรถือว่าเป็นทางการ เพราะเป็นการรับรองการตั้งถิ่นของสิทธิและอาณาเขตของรัฐใหม่ระหว่างประเทศ ถึงเหล่านี้ถือว่าเป็นเรื่องหนึ่งทางเทคนิคไม่รวมกับการปฏิบัติจริง และเป็นเหตุผลเพิ่มเติมที่ว่า ทำไมจึงเป็นของยากเกินกว่ารับรองรัฐมาต่าง ๆ ที่ต้องพิจารณาถึงผลประโยชน์ของสหประชาการ เมืองโดยรับรองรัฐใหม่เพียงครั้ง ๆ กลาง ๆ^{๕๖}

เมื่อรัฐมีสภาพเป็นบุคคลระหว่างประเทศแล้ว รัฐนั้นมิได้สามารถเป็นบุคคลที่ก่อสัมพันธ์กันไปโดยไม่คำนึงถึงการ เปลี่ยนแปลงภายในอย่างไร เช่นการ เปลี่ยนรัฐบาล หรือระบอบการปกครองในระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๖ - ๑๙๑๘ ฝรั่งเศสได้เปลี่ยนระบอบการปกครองจากระบอบระบอบกษัตริย์ สาธารณะรัฐ แล้วกลับเป็นระบอบระบอบกษัตริย์ และสาธารณรัฐอื่น ฝรั่งเศสก็ยังคงเป็นฝรั่งเศสเป็นบุคคลเดียวกัน รัสเซียก็คล้ายคลึงกับฝรั่งเศส คือได้เปลี่ยนจากจักรวรรดิ เป็นสหพันธ์ (*Russian Soviet Federated Social*) แล้วกลับเป็นสหภาพ (*Union of - Soviet Republic*)

^{๕๕} *Op. cit.* p. ๑๖.
 Oppenheim, International Law, Lauter pacht, Vol 1, Peace (eighth edition Longmans N.Y. 1955) P. 151

^{๕๖} Ibid: PP. 131 - 132

การกำหนดระเบียบวิธีการ เพื่อเป็นมาตรฐานในการรับรองรัฐ

ในการรับรองนี้ ในทางปฏิบัติได้ให้คณะกรรมการ เกี่ยวกับการกำหนดระเบียบวิธีการ เพื่อเป็นมาตรฐานใช้สำหรับการรับรองรัฐ ซึ่งแยกได้ดังต่อไปนี้ *

๑. หลักตั้งมูลฐาน

หลักการแรก คือหลักตั้งมูลฐานซึ่งยึดถือคุณสมบัติของการ เป็นรัฐว่าจะต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้โดยครบถ้วน คือ

- (๑) มีประชาชน (People)
- (๒) มีอาณาเขตตั้งเป็นประเทศ (Country)
- (๓) มีรัฐบาลปกครอง (Government)
- (๔) มีอธิปไตย (Sovereignty)

หลักการดังกล่าวนี้จะพิจารณาคุณสมบัติทั้ง ๔ ประการมาประกอบการพิจารณารับรองรัฐ ถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งการรับรองรัฐโดยชอบตามกฎหมายย่อมกระทำไปไม่ได้ คุณสมบัติทั้ง ๔ ประการนี้ จึงเป็นหลักตั้งมูลฐานที่รัฐจะต้องพิจารณาขอไปเพื่อการรับรองเสมอ

๒. หลักของคณะกรรมการในเรื่องดินแดนในอาณัติ

นอกจากหลักตั้งมูลฐานแล้ว ในปี ๑๙๑๙ คณะกรรมการในเรื่องดินแดนในอาณัติ ซึ่งเรียกชื่อว่า The Permanent Mandate Commission) แห่งสันนิบาตชาติ ได้กำหนดเงื่อนไขให้ดินแดนในอาณัติจะต้องมีอย่างครบถ้วนเสียก่อน จึงจะได้รับการปลดปล่อยเป็นอิสระจากระบบดินแดนในอาณัติ (Mandatory System) และได้รับการรับรองมีฐานะเป็นรัฐได้ *

Cep. cit

Oppenheim, L. International Law, A Treaties Vol. 1 Peace (London: Longmans, 1955) P. 118 และ Philip C. Jessup,

A Modern Law of Nations (New York: Macmillan, 1956)

P. 46 - ..... ก็โลกดาวไว้ในทำนองเดียวกันว่า จะต้องมีดินแดน, มีประชาชน, มีรัฐบาลอิสระที่มีความสามารถ และตั้งใจที่จะสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ รวมถึง การรับและปฏิบัติตามพันธกรณี ระหว่างประเทศอีกด้วย

* Jessup, op. cit P.45

การปฏิบัติของสันนิบาตชาติจึง เป็นความพยายามที่จะกำหนดเงื่อนไขในการรับรองรัฐที่อยู่นอกสุด
นานาชาติประการหนึ่งด้วย การประชุมที่มอนเตวิเดโอ (Montevideo) เมื่อวันที่
๒๖ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๓ เกี่ยวกับเรื่องสิทธิและหน้าที่ของรัฐ ก็วางเงื่อนไขในเรื่องการรับรองรัฐ
ตามนัยของคุณสมบัติ ๔ ประการ ของการ เป็นรัฐที่กล่าวมาในคณกัน อันแสดงให้เห็นว่ารัฐไค้ขึ้นมา
ระบอบการปฏิบัติระหว่างประ เภศเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณารับรองรัฐ อย่างไรก็ตามที่พึงระลึกไว้
ด้วยว่าแม้ในทางหลักการจะกำหนดให้การ รับรองรัฐกระทำโดยมีเหตุผล ซึ่งก็ย่อมหมายถึงการพิจารณา
ในแง่กฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติการพิจารณาจะเป็นไปในรูปหึ่งแง่กฎหมายและการ เมืองเป็นส่วนมาก

๓. หลักการไม่ให้การรับรอง

นอกจากหลักทั้งสองประการดังกล่าวแล้ว ในระยะต่อมายังมีหลักในเรื่องหลักการไม่ให้
การรับรองที่เรียกว่า (Doctrine of Non recognition) ซึ่งสหรัฐอเมริกา
เป็นผู้สร้างขึ้นมา กล่าวคือ เมื่อฤดูใบไม้ร่วงปี ค.ศ. ๑๙๓๑ ญี่ปุ่นได้ทำสงครามรุกรานมณฑลแมนจูเรียของ
จีน รัฐบาลบริเตนใหญ่ ประเทศสหรัฐอเมริกาขณะนั้นได้แจ้งให้ทั้งรัฐบาลจีนและรัฐบาลญี่ปุ่นทราบว่าสหรัฐ
อเมริกาไม่อาจจะยอมรับความเห็นความกฎหมายของสถานะการณ์ที่เป็นอยู่ได้ และไม่รับรองสนธิสัญญา
หรือความตกลงใด ๆ ที่จัดทำขึ้นระหว่างรัฐบาลทั้งสอง อันอาจก่อให้เกิดผลเสียหายให้แก่สันนิบาต
สัญญาของสหรัฐอเมริกา ทั้งจะไม่ยอมรับรองสถานะการณ์สนธิสัญญา หรือความตกลงใด ๆ ซึ่งเกิดขึ้น
โดยวิธีการอันขัดต่อธรรมเนียมของสันนิบาตชาติและพันธกรณีตามสนธิสัญญาปารีส ปี ๑๙๑๘ การกระทำ
ครั้งนี้เป็นการประกาศว่า ในอนาคตสหรัฐอเมริกาจะไม่ยอมให้การรับรองการกระทำอันมิชอบด้วย
กฎหมาย ในเรื่องดังกล่าวเป็นอันขาด และจะถือเป็นที่น่ารังเกียจที่จะไม่ให้การรับรองของปัญหานั้น ๆ ด้วย
ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาเกิดหลักการขึ้นว่า เมื่อรัฐหนึ่งรัฐใดของ เมซิดูกับปัญหาการกระทำของรัฐอื่นที่
พยายามจะแสวงหาดินแดนหรือจัดทำสัญญาหรือก่อสถานะการณ์ใด ๆ โดยวิธีการอันมิชอบด้วยกฎหมาย
หรือโดยการกระทำอันใดในลักษณะ เกี่ยวกับรัฐที่กล่าวข้างต้นอาจประกาศตนเองอย่างเปิดเผยไม่ให้การ
รับรอง ผลแห่งการกระทำอันมิชอบนั้น ๆ

ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๓๒ ที่ประชุมสมัชชาสันนิบาตชาติสมัยพิเศษที่โคโลมโบ
ใต้ชื่อเป็นหน้าที่ของรัฐ สมาชิกแห่งสันนิบาตชาติที่จะคงไม่ให้การรับรองต่อสถานะการณ์ สนธิสัญญา
หรือความตกลงใด ๆ อันเป็นผลจากวิธีการที่ขัดกับหลักการของสันนิบาตชาติหรือของสนธิสัญญาปารีส

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๓ ๑๖ รัฐอเมริกา รวมทั้งสหรัฐอเมริกา โคโลนามาในสนธิ
สัญญาต่อต้านสงครามเพื่อการไม่รุกรานและไกล่เกลี่ย เรียกว่า Anti - war Pact of -
(Non - Aggression and Conciliation) ซึ่งรัฐสมาชิกที่เข้าร่วมกัน
ปฏิบัติไม่ให้การรับรองดินแดนที่ได้เพิ่มเติมมาโดยวิธีการอันมิชอบด้วยสันนิบาต หรือเป็นกรณีการครอบครอง

(Occupation) หรือแสวงหากิจนเคน (Acquisition) เริ่มเดิมโดย
 ไรท์ทำตั้งรัฐในยุโรปบางรัฐก็ได้ยึดหลักการของชดถกของกรูม รัฐอเมริกาในสมัยหลังกล่าวในปฏิญญาคิว
 ในปี ค.ศ. ๑๗๗๖ ที่ประชุมกรูมรัฐอเมริกาก็ได้มีมติในการประชุมที่ลิม่า (Lima) ย้ำไม่ให้เกิดการ
 รับรองดินแดนที่ได้รับเริ่มเดิมโดยวิธีไรท์ทำตั้ง ในกัวนิลโบโกตา (Bogota) ขององค์การ
 รัฐอเมริกาก็ตั้งนามกันเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๑๘๔๔ ถึงผู้ถือในทำนองเกี่ยวกับด้วย

การประกาศแทนจำนองของประเทศต่าง ๆ ดังได้กล่าวนี้ก็ได้มีผลทำให้สถานการณ์ทาง
 กฎหมายในเรื่องอื่น ๆ เสียไปด้วย เพราะเป็นเพียงการแสดงความตั้งใจที่จะถือปฏิบัติ เป็นลักษณะ
 ไม่ให้การรับรองผลการกระทำอันมีผลตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามวิธีไม่ให้การรับรองดังที่กล่าวนี้ก็
 ที่ยอมรับกันว่า ไม่สามารถจะใช้เป็นเครื่องยืนยันรัฐใดได้เด็ดขาด แต่อย่างนอกการกระทำ
 ดังกล่าวก็ย่อมแสดงถึงทิศทางกฎหมาย และก็ควรระวังยังมีผลอยู่บ้าง และอย่างน้อยก็ย่อมเป็นเสมือน
 ทำการตามการปฏิบัติอันมีผลถึงกล่าวแคว้นน้อยๆ ออกเวลา อย่างไรก็ตามในเรื่องนี้จะมีผล
 เพียงใด หรือไม้มันก็ย่อมขึ้นอยู่กับการกระทำของประเทศส่วนใหญ่ในโลก โดยเฉพาะของประเทศ
 มหาอำนาจ ทั้งที่คำเตือนการ โดยคำถึงหรือโดยรวมกลุ่มกันผ่านทางองค์การระหว่างประเทศ การต่อต้าน
 การรุกรานในเกณฑ์ได้เป็นจริงก็ตามแต่เองได้เห็นว่า แม้ในลักษณะของกฎหมายจะยังมีใช้เป็นหลัก
 การที่ชดถกผู้ที่ได้รับการยอมรับแล้วก็ตาม แคว้นทางปฏิบัติได้โดยมากก็ยืนยันมั่นใจว่า หลักการไม่ใ้
 การรับรองที่เป็นลักษณะการที่จะนำไปสู่การยอมรับอันดีของประชาชาติที่เขาย่อมเป็นส่วนใหญ่ โดย
 เพราะในเมื่อหลักการดังกล่าวสอดคล้องกันกับอุดมการณ์ของสหประชาชาติอันมีสมาชิกอยู่เกือบ
 ทั่วโลก ซึ่งย่อมจะทำให้หลักการที่ว่านี้มีผลอยู่เสมอ

ทำอย่างที่มีผลเฉพาะในขณะนี้ จะเห็นได้จากกรณีที่จีนคอมมิวนิสต์ไม่ใ้ให้การรับรอง
 ให้เขาเห็นสมาชิกของสหประชาชาติแทนจีนคอมมิวนิสต์ เพราะการกระทำของจีนคอมมิวนิสต์ในทาง
 ส่งเสริมการกดขี่กรรมในอินโดจีน, ลาว และเวียดนามใ้ละออกจนการรุกรานประเทศอื่นเก็บ
 ย่อมจะเป็นอุปสรรคที่ใ้ใ้ให้การรับรองประเทศที่สหภาพ รุกรานในสหประชาชาติ เป็นเรื่องที่เป็นไป
 ได้ยาก และยิ่งถ้าการกระทำดังกล่าวเริ่มขึ้นเพียงใด รัฐต่าง ๆ ก็ย่อมจะไม่ใ้ให้การรับรองได้
 ครั้นครองดีพิธีอันมีผลของประเทศนั้นเริ่มมีขึ้นนี้ก็เห็นชัด

๑๕ Oppenheim, Op cit, P. 144

๑๖ Ibid: P. 145 and Lessup Op cit, P. 46

การควมรับรองรัฐ

การควมรับรองรัฐ คือการให้การรับรองรัฐซึ่งยังมีลักษณะของการ เป็นรัฐ และความสามารถที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศยังไม่ครบถ้วนของรัฐต่าง ๆ สมควร จะให้การรับรอง การควมให้การรับรองในจึงจะพึงยังไม่สมควร ย่อมถือเป็นการถูเกียรติของ ประเทศเจ้าของดินแดนนั้น ๆ และถือเป็นการแทรกแซงกิจการของรัฐด้วย โดยปกติจึงหาจะดี เหมาะสมที่จะให้การรับรองได้ ก็ไม่สามารถดำเนินการตามตัวได้ แต่ก็ดีกว่าถ้าเป็นกรณีรัฐใหม่ใน แยกตนเองออกมาตั้งเป็นรัฐได้โดยพลการและยังใหม่ ซึ่งอาจพิจารณาได้จากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อาทิ ฝ่ายที่แยกตนเองมาจะตั้งเป็นประเทศเดียวกับที่ตั้งแยกตนได้ หรือตั้งชื่อเพื่อจูงใจดังกล่าว นี้เห็นเจตนาใจแห่งการรับรองได้ และความเป็นกรณีรัฐใหม่ในการรับรองรัฐที่เกิดขึ้นใหม่ (อาจเป็นโดยทางสันติวิธีหรือโดยวิธีใช้กำลัง) ก็ย่อมเป็นกรณีเช่นนี้ได้ดีกว่าว่ารัฐที่เกิดขึ้นใหม่ใน มิฐานะ เป็นเอกราชโดยสมบูรณ์

ความมุ่งหมายที่กล่าวนี้เกี่ยวกับจึงจะดีนั้น เหมาะสมที่รัฐอื่นจะให้การรับรอง โดยปกติ ถ้าเห็นสมควรอาจเมื่อถึงฝ่ายที่แยกตนเอง สามารถควบคุมอาณาเขต ส่วนของ ประเทศ ไว้โดยระบอบทั้งรัฐบาลของตน และดำเนินการคุ้มครองโดยสอดคล้องตามกฎหมายแห่งความยอมเป็น กรณีที่รัฐต่างประเทศที่มีผลในการรับรองฝ่ายที่ของการแยกตนเองในฐานะ เป็นรัฐผู้ตั้งความ ๑๓ อย่างไรก็ตาม การรับรองเหล่านี้กล่าวยังไม่ได้อีกถือเป็นการรับรองส่วนที่แยกตนว่าในฐานะ เป็นรัฐใหม่ จนกว่าจะไม่มีมีการรับรองรัฐใหม่โดยตรง ซึ่งจะทำให้เห็นว่าที่แยกตนเองออกมาในฐานะ เป็นรัฐ ๑๔ แม้จะว่าตามกฎหมายระหว่างประเทศได้ มีปัญหาเรื่องนี้จึงอยู่ที่ว่า รัฐจะให้การรับรองดินแดนที่แยก ตนเองออกมาว่า ในฐานะ เป็นรัฐได้หรือไม่

การรับรองรัฐภาค

การรับรองรัฐและการรับรองรัฐภาคเป็นเรื่องละกรณีกัน การรับรองรัฐภาค อาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่มีการ เปลี่ยนแปลงหรืออุปการปกครอง หรือการ เปลี่ยนแปลงของรัฐ แต่การให้หรือไม่ให้การรับรองเท่านั้น ย่อมไม่ทำให้ฐานะของรัฐในฐานะบุคคลระหว่างประเทศ แตกต่างไปเลย

การรับรองรัฐบาลแยกได้เป็น ๒ กรณี คือการรับรองรัฐบาลที่ขึ้นอำนาจโดย
 วิธีการธรรมดา หรือโดยวิธีทางแห่งรัฐธรรมนูญ เช่นโดยการเลือกตั้ง และการรับรองรัฐบาล
 ที่ได้อำนาจมาโดยทางอื่น เช่น การปฏิวัติ ในกรณีแรกขมขี้ถือว่า การรับรองนั้นกระทำตาม
 แบบที่ ๒ เช่นส่งสาส์นแสดงความยินดี แต่ไม่ว่าจะเป็นในกรณีใดก็ตาม การที่รัฐบาลอื่นไม่
 รับรองรัฐบาลใหม่ ย่อมเป็นการประกาศฐานะรัฐบาลนั้น ๆ ในฐานะเป็นองค์การการปกครองสูง
 สุดในฐานะ เป็นตัวแทนของรัฐนั้น ๆ ในกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และ
 เท่ากับเป็นการประกาศว่าผู้ให้การรับรองพร้อมที่จะดำเนินการติดต่อสัมพันธ์กับรัฐนั้น ๆ โดยผ่าน
 คณะบุคคลดังกล่าวเป็นด้วย

ส่วนวิธีการรับรองรัฐบาลมิได้เป็นไปตามขั้นแห่งกฎหมาย แต่เป็นการ เปลี่ยนอำนาจ
 โดยที่กล่าวถึง เช่นรัฐประหาร การรับรองรัฐบาลในกรณีเช่นนี้ ย่อมสร้างปัญหาที่จะต้องพิจารณา
 จะให้การรับรองได้เมื่อไร โดยปกติก็พิจารณาในแง่การรับรองเมื่อรัฐบาลนั้น ๆ มีอำนาจบริหารงาน
 ได้โดยเด็ดขาด การที่พิจารณาของกระทำโดยมีเหตุผล มีในกระทำการตามความพอใจ (ที่จะต้อง
 ไม่เป็น **Arbitrary Act.**) แนวทางพิจารณาว่ารัฐบาลใดเป็นรัฐบาลที่มีอำนาจแท้จริง
 ย่อมพิจารณาโดยอาศัยองค์ประกอบสำคัญ ๓ ประการ คือ

006031

๑. จะต้องมีอำนาจควบคุมการบริหารของประเทศชาติ
๒. จะต้องมีได้รับความยินยอมจากประชาชน และ
๓. ต้องรับรองที่จะปฏิบัติความสัมพันธ์ เหนือระหว่างประเทศที่มีอยู่กับประเทศอื่น ๆ

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการรับรองจะต้องกระทำในเมื่อ * เจตจำนงของประชาชนโดยประกาศเปิดเผย
 ให้ทราบอย่างเปิดเผย * เช่นในเกาหลี ฝ่ายโลกเสรี เห็นว่า รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลี
 (เกาหลีใต้) เป็นรัฐบาลที่ถูกต้องแห่งเดียวเท่านั้นในเกาหลี

อย่างไรก็ดี สำหรับกรณีการจัดตั้งรัฐบาลไทยที่กล่าวถึงนี้ แม้ว่าจะมีแนวทางปฏิบัติใน
 ลักษณะดังกล่าวข้างต้น แต่ก็มิใช่ประเทศอื่น สหรัฐอเมริกาได้ให้การขาดหลักทั้ง ๓ ดังกล่าวแล้ว
 ข้างบนนี้เท่านั้น และก็มีได้พิจารณาในเรื่องของประ โขชน์อย่างเห็นว หากแต่ได้ให้ความรู้สึกใน
 จิตของประชาชนไทยมาเห็นมาทราบ ฐานไม่ให้การรับรองรัฐบาลที่ได้รับอำนาจโดยการที่กล่าวถึง
 แม้ว่าในเรื่องนี้จะมีความเห็นขัดแย้งกันไม่เป็นเอกฉันท์ และทางปฏิบัติของสหรัฐอเมริกาได้ แต่ก็
 ประกาศว่าเมื่อไม่เช่นนั้น ประธานาธิบดี แลนดี ก็ได้ระงับไม่ให้การรับรองรัฐบาลทหารของประเทศ

Op. cit p. 51

ที่เข้าถึงองค์การรัฐบาลที่ขอความช่วยเหลือทางกฎหมาย ถึงขนาดที่ความสัมพันธ์ทางการทูตอื่น ในเรื่อง
แทนที่ความมีอิทธิพลมาจากคุณศรัทธาปกครองตนเองและประชาธิปไตย ของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับตัว
ตัวเอง ที่ต้นกำเนิดนี้ ประธานาธิบดีวอชิงตันก็เคยมีมาก่อน และเคยเตือนไว้ว่า รัฐบาลที่ขอความช่วยเหลือ
รับความช่วยเหลือของผู้ปกครอง และจะไม่มีอิสระภาพเกิดขึ้นใ้เวลาปราศจากระเบียบที่มีกฎหมาย
และความยุติธรรมอันดีและความสัมพันธ์ที่เห็นชอบของประชาชนเป็นรากฐานความเจริญจึงไม่อาจให้ความ
เห็นอกเห็นใจแก่บุคคลที่มีอำนาจการปกครอง เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่ความทะเยอทะยาน
ของบุคคลใดได้ **

สำหรับกรณีการรับรองในทวีปอเมริกาพื้นดิน ปัญหาอันหนึ่งที่ไม่เกิดขึ้นทุกแห่ง
เพราะบางการปฏิวัติได้ให้สิ่งแก่งและรูปแบบของรัฐบาลที่สามารถควบคุมสถานการณ์ของประเทศใด
จากกรณีวิกฤติการณ์ในอังกฤษ ปี ค.ศ. ๑๖๘๘ ซึ่งเกิดการปฏิวัติขึ้น ซึ่งที่จุดที่การปฏิวัติเองแสดงให้เห็น
ถึงความไม่แน่นอนของประชาชนต่อรัฐบาลที่ปกครอง และมีภาวะแตกแยกสถานการณ์ว่าที่รัฐบาลสภา
อำนาจ คือ โขเวียต และประชาธิปไตยที่โค่นระบอบการปกครอง ในทางที่ระบอบวางรูปแบบของรัฐบาล
อังกฤษในขณะนั้น ดังนั้นในวงการต่างประเทศที่ยังมีที่รัฐบาลที่สามารถควบคุมสถานการณ์ภายในได้
เป็นกรณีสำคัญ

อย่างไรก็ดี บางครั้งสหประชาชาติก็กระทำการบางอย่างที่ผิดเห็นไม่จากที่กล่าวมา
อาทิการแยกตัวของคาซงกา ออกจากคองโก ซึ่งถ้าจะกล่าวตามหลักการทั่ว ๆ ไปแล้วก็สมควร
กระทำได้ และถ้าหากว่ารัฐบาลต่างของโกไม่สามารถประสานปรานการแยกตนเองออกของแคว้นคาซงกาได้
ฐานะของคาซงกาจะกลายเป็นรัฐใหม่ในโลกที่รอการรับรองจากประเทศต่าง ๆ การกระทำของ
สหประชาชาติในกรณีนี้ จึงมีลักษณะ เป็นภาวะแตกแยกการเมืองภายในของรัฐอื่น ทั้งนี้โดยมีเหตุผล
และอิทธิพลทางการเมืองอันเป็นผลมาจากการล่วงชิงสิทธิ์ระหว่างสหราชอาณาจักร และความสัมพันธ์
ที่ทั้งสองเป็นปรปักษ์กันฝ่ายที่ถึงกับเป็นปรปักษ์กับสหประชาชาติเลย ซึ่งไม่เรื่อถึงความรู้สึกของฝ่าย
คาซงกา โดยเชื่อว่าได้รับการช่วยเหลือจากประเทศจักรวรรดิที่เข้ามาเป็นเหตุการณ์ภายในสหประชาชาติ
ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่อง ซึ่งปกติคือเป็นอธิปไตยของรัฐที่จะรับรองกระทำ อ้าหากเจตจำนงของประชาชน
สนับสนุนเจตนั้น ดังนั้นการปฏิวัติของสหประชาชาติจึงจะนำมาซึ่งถือเป็นหลักกันแบบเดิมได้ โดยเฉพาะ
ในกรณีสหประชาชาติระหว่างการเมือง

** Janes Reston, Sudden Diplomacy in Latin American
New York times July 21, 1962

ลักษณะของกฎหมายในการรับรองรัฐบาล

ในกรณีที่มีการรับรองรัฐใหม่ หรือการรับรองรัฐบาลใหม่ การรับรองนั้นไม่ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศจะ เปิดโอกาสให้ประเทศที่ตามต้องยื่นมือเข้าพิจารณาทางแก่การเมือง รัฐบาลของรัฐใหญ่ถูกปฏิเสธและไม่ได้รับการรับรอง รัฐนั้นก็จะเสียผลประโยชน์ส่วนมากจากประเทศสมาชิกในสังคมระหว่างประเทศ เป็นการยากมากที่จะยอมรับว่าการห้ามฉวยหรือการสละผลประโยชน์เหล่านี้เป็นปัญหาใหญ่ระหว่างประเทศ รัฐบาลที่ประชาชนส่วนใหญ่เลือกในในการปฏิบัติงานก็กล่าวได้ว่าเป็นผู้แทนของรัฐนั้น และสมควรจะได้รับการรับรอง การปฏิบัติงานที่โดยนิตของรัฐบาลต่าง ๆ เช่นในอังกฤษและอเมริกา การรับรองรัฐบาลขึ้นอยู่กับหลักการและประสิทธิภาพของงานที่มี ถ้าถือเป็นกฎก็คือ รัฐบาลใหม่ก็จะต้องได้รับความสนับสนุนจากเจตจำนงของประชาชน ^{๒๐}

อย่างกว้างขวางและคงมีระบบหลักฐานที่ประชาชนจะ เห็นได้ชัดว่า ใจมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ สิ่งเหล่านี้ไม่พอจจำเป็นนักถ้ารัฐบาลของตนให้อำนาจแล้ว ปรากฏว่าประชาชนหนึ่งเขาไม่แสดงปฏิกริยาขึ้น แปลว่าการกระทำของรัฐบาลมีประสิทธิภาพในกรณีเช่นนี้เองที่นโยบายกลางการพูดของอังกฤษในต่างประเทศ จึงมักได้รับการแนะนำให้จัดตั้งรัฐบาลใหม่ ซึ่งการปฏิบัติของสหรัฐก็เน้นไปในทำนองนี้ มันอาจเป็นไม่ว่าที่ว่าการ เรียบร้อยให้มีการปรับปรุงโดยทางสาธารณะ โดยตรงนั้น เป็นเพียงขั้นหนึ่งของการรับรองในระยะเวลาที่รัฐบาลส่วนมากกำลังตั้งต้นและ เห็นด้วย เหตุการณ์ของโลก

บางคราวรัฐต่าง ๆ ก็ปฏิเสธการรับรองรัฐบาลต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลปฏิวัติ รัฐประหาร หรือเป็นรัฐบาลที่เปลี่ยนแปลงนโยบายการเมืองระหว่างประเทศ ในกรณีที่ไม่ได้รับการรับรองจากนานาประเทศ ถือเป็นเหตุการณ์ที่ร้ายแรงนั้น รวมทั้งข้าราชการและนักบริหารอื่น เป็นการยากที่จะดำรงสถานะการปกครองใหม่ทางยาวไกล การรับรองนั้นไม่ว่าถูกปฏิเสธโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมวิธีการรับรองก็ยังมีเหตุผลเท่าใดก็ยิ่งถูกต้องตามจุดประสงค์ของกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะจะทำให้การรับรองรัฐบาลให้ ๆ ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จะคงย่ำว่า ความลของการปฏิวัติของรัฐบาล ทำให้นานาชาติประเทศไม่ยอมรับรับรองแล้วก็ตาม ก็ไม่อาจทำให้บุคคลิกภาพหรือสถานะบุคคลของรัฐระหว่างประเทศถูกทำลายไปด้วยเลย แต่จะคงอยู่หลุดไป ถึงแม้ว่าจะมีการขัดแย้งกันระหว่างกฎหมายของรัฐกับวัตถุประสงค์บางประการของนานาประเทศก็ตาม

มีลักษณะรับรองกันทั่วไปตามกฎหมายระหว่างประเทศว่า ประชาชนมีสิทธิเลือกกรรมการปกครอง ฉะนั้น รัฐบาลที่เข้ามาใหม่อำนาจความผูกพันการบริหารตามบทบัญญัติแห่งรัฐาสนั้น ถือว่าเป็นการแสดงความประสงค์ของมหาชนหรือประชาชน จึงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการรับรองกัน ๆ เป็นการรับช่วงงานจากรัฐบาลก่อนโดยตรง และโดยอัตโนมัติ ในกรณีนี้กล่าวได้ว่า เครื่องคิดก็เท่ากับไม่มีรัฐบาลใหม่ พรรคคอมมิวนิสต์และพรรคกรรมกรหรือโซเวียตนิยม ขณะเดียวกันเองในแตรท และเขาเป็นรัฐบาลแทนแต่ในกิจการระหว่างประเทศก็เท่ากับรัฐบาลเดียวกัน

ปัญหาจะเกิดขึ้นในเมื่อมีการละเมิดรัฐบาล โดยการใช้อำนาจเข้ามามีอำนาจรัฐหรือยึดอำนาจจากรัฐบาลเดิมไว้ หรือรัฐบาลคงอำนาจที่คงไปเกินกำหนดที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นปัญหาสำหรับประเทศที่ ๓ ว่ามีสิทธิจะยึดอำนาจโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ประการ คือ รัฐบาลใหม่มีอำนาจโดยพฤตินัย ปกครองกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ หรือไม่ได้รับการสนับสนุนจากมติมหาชนหรือไม่มีการก่อรัฐประหารอย่างใดหรือไม่ เนื่องจากเหตุหรือวาทะในการรับรองโค ๒ ประการ คือ รัฐบาลที่ทั้งโดยไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญนี้จะได้รับการรับรองเมื่อเป็นรัฐบาลโดยพฤตินัย ก็สามารถควบคุมราชการของรัฐโดยปราศจากการขัดขวาง คือ "เสถียรภาพ" การรับรองจะใช้เวลาช้าเร็วเพียงใด ก็ย่อมแล้วแต่เหตุการณ์ ปัญหาต่อไปไม่ว่าการใช้อำนาจเข้ามาเป็นรัฐบาลในระบบเผด็จการ โดยเด็ดขาดนี้จะถือว่า "เสถียรภาพ" มีองค์ประกอบประเทศที่ ๓ จะรับเอาหรือไม่ เมื่อประธานาธิบดีอินเดียนเนอริค มอฮันจาวานการรณมาสี ก็ไม่มีปัญหาประธานาธิบดียุคเลิกรัฐธรรมนูญของบราซิลเมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๗ ก็ไม่มีปัญหาเกิดขึ้น

ประการที่ ๒ ที่จะต้องพิจารณาคือรัฐใหม่ จะปฏิบัติตามหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือไม่ รัฐบาลที่ทั้งขึ้นใหม่ด้วยความถูกต้องจะปฏิบัติหน้าที่เป็นรัฐบาลของรัฐ ถือเป็นตัวแทนของรัฐในความสัมพันธ์ของรัฐอื่น ๆ ในทางปฏิบัติมักมีตำแหน่งการยอมรับปฏิบัติตามที่และระหว่างประเทศ

การรับรองรัฐบาลที่ไม่มีอำนาจ ประเทศที่ถูกยึดครองทางทหาร เช่นการยึดครองประเทศที่เป็นกลางโดย เยอรมัน อิตาลี รัสเซีย ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ และการยึดครองเอธิโอเปีย ไปรินแดนนั้น ไม่มีการรับรองรัฐบาลพลัดถิ่น (Absentee Government) ไม่ยอมรับรัฐบาลนิตินัย ที่ผู้ยึดครองตั้งขึ้น ปัญหากฎหมายระหว่างประเทศจึงเกิดขึ้นว่า รัฐบาลพลัดถิ่นจะกระทำในนามของประเทศที่ถูกยึดครองหรือไม่ ในทางปฏิบัติมหาอำนาจมักถือว่า รัฐบาลพลัดถิ่นแสดงอำนาจต่อประชาชนชาติ

๒๑. เปรูนาวิน Op. cit., P.82
 ๒๒. เปรูนาวิน Op. cit., P.82
 ๒๓. เปรูนาวิน Op. cit., P.8๐

การรับรองประเทศและรัฐมาตุภูมิต่าง ๆ ของรัฐเดิม

การรับรองรัฐใหม่นั้นต้องไม่เข้าไปแทนที่การรับรองผู้แทนใหม่ของรัฐมาตุภูมิใหม่ของรัฐ (เก่า) การรับรอง การ เมตต์แก่ผู้แทนของรัฐที่เข้ามาในรูปรัฐบาลใหม่ หรือเมตต์แก่ประเทศใหม่ก็ตาม เป็นเรื่องสำคัญมาก แต่การยอมรับการหรือการปฏิเสธการยอมรับรัฐนั้นไม่เกี่ยวกับการรับรองรัฐของตัวเอง ถ้ารัฐต่างประเทศปฏิเสธการรับรองผู้แทนใหม่ของรัฐหรือการ เมตต์ระบบการปกครองใหม่ การรับรองการ เมตต์ระบบการปกครองก็ต้องไม่กระทบกระ เทือนถึงฐานะของบุคคลระหว่างประเทศ แม้ว่าความสัมพันธ์เป็นทางการระหว่างรัฐ ๒ รัฐ ยังมีอยู่ซึ่งที่ไม่ได้รับการรับรองใด ๆ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยปริยาย

การรับรองชื่อใหม่ของรัฐใด ๆ ถูกปฏิเสธ แต่ก็ถือว่ารัฐนั้นไม่มีสิทธิเรียกร้องสิทธิพิเศษใด ๆ ที่เกี่ยวกับชื่อประเทศใหม่ได้ ๒๔

วิธีการในการรับรอง ~~Express and Implied Recognition~~)

การรับรองโดยตรงและโดยอ้อม (~~Express Recognition~~)

การรับรองรัฐหรือรัฐนามมีวิธีการรับรองใดต่าง ๆ กัน กล่าวคือ อาจให้เป็นการรับรองโดยตรง (~~Express Recognition~~) ซึ่งกระทำโดยแรงชัดที่รัฐใดรับรองตนเองอย่างเป็นทางการหรือในประกาศอย่าง เมตต์ เผยแสดงเจตนารมณ์ในการ รับรองนั้น

การรับรองโดยทางอ้อม เป็นวิธีการที่แม้ว่าจะมีคำบอกกล่าวในการรับรองโดยตรง แต่เป็นการกระทำไม่มีข้อสงสัยว่ารัฐนั้น ๆ ได้ให้การรับรองแก่รัฐนั้น แล้ว

ไม่ว่าจะ เป็นการรับรองในรูปใดจะคงอยู่ในข่ายของวิธีการให้การรับรองด้วย ดังนั้น การที่รัฐใดเข้าร่วมประชุมกับรัฐอื่น ๆ จึงมีลักษณะความว่าเป็นการรับรองรัฐที่เข้าร่วมประชุมกัน ๆ ด้วย ฉะนั้น การทำสัญญาหลายฝ่าย (~~Multilateral Agreement~~) ก็คือ การที่ตกลงกับ เจาหนาท้องต่างประเทศคือ การขอและอนุญาตส่งผู้ราชทูตตามแดนก็ติ ย่อมไม่ถือเป็นการรับรองโดย ทางอ้อม หรือโดยปริยาย รวมทั้งการรับรองเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ อีกด้วย ทั้งนี้ ในเมื่อยังมีรัฐคัดค้านการตั้งกล่าวอยู่ก็

การรับรองโดยปริยาย จะเกิดได้ก็แต่ในกรณีต่อไปนี้ คือ

- ๑. มีการตกลงทำสัญญาสองฝ่าย (ซึ่งมีผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศดำเนินไปอย่างกว้างขวาง
- ๒. การทำวีริ เริ่มเปิดสัมพันธทางการทูตระหว่างกัน
- ๓. การออกหนังสือรับรองกงสุล (exequatur) ซึ่งอาจถือเป็นการรับรองโดยปริยายได้ และ
- ๔. ในกรณีที่มีการรับรองสภาพการสูญหายในประเทศ ซึ่งได้แก่การประกาศตนเป็นกลางของรัฐที่ให้การรับรองหรือเป็นการกระทำอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

การรับรองแบบเป็นกลุ่ม

วิธีการรับรองดังกล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นวิธีปกติธรรมดา แต่ยังคงมีการรับรองแบบเป็นกลุ่ม โดยประเทศที่มีผลประโยชน์ร่วมกันและพิจารณาให้การรับรองรัฐหรือรัฐบาลตามแนวพิจารณาเห็นชอบร่วมกัน แม้กระทั่งในการลงคะแนนเสียง ปัญหาต่าง ๆ ในสหประชาชาติ ลักษณะการรวมกลุ่มดังกล่าวนี้ก็ยังมีอยู่ และทำให้เกิดปัญหาการรับรองรัฐเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ ในปัจจุบัน ถ้ารัฐนั้น ๆ ยังมิได้รับการรับรองฐานะของตนจากรัฐทั้งหลายโดยพร้อมเพรียงการ เข้าเป็นสมาชิกนั้น ๆ ก็เพียงพอที่จะถือว่าได้เข้าร่วมในสหประชาชาติแล้ว การเข้าเป็นสมาชิกของสหประชาชาติในกรณีเช่นนี้ จะคงเป็นกรณีรัฐนั้นเพิ่งเริ่มมีฐานะเป็นรัฐอื่น เช่นเพิ่งได้รับเอกราช เป็นต้น

การรับรองโดยมีเงื่อนไข

ในบางกรณีที่จะให้การรับรองจะกำหนดเป็นเงื่อนไขในการให้การรับรองเป็นทำนองข้อแลกเปลี่ยน หากรัฐที่ให้การรับรองละเมิดก็จะถอนการรับรองนั้น ๆ ได้ ในการประชุมที่กรุงเบอร์ลินในปี ค.ศ. ๑๘๗๕ ซึ่งที่ประชุมได้ให้การรับรองบูดาเปสต์ มอนเตเนโกร เซอร์เบีย รูเมเนีย เป็นรัฐเอกราช แต่มีเงื่อนไขอยู่ว่ารัฐต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องไม่บังคับเรื่องศาสนาแก่บุคคลในบังคับของตน ในบางครั้งรัฐให้การรับรองเป็นเครื่องแลกเปลี่ยนให้อีกรัฐหนึ่งปฏิบัติในเรื่องหนึ่งเรื่องใด เพื่อรักษาผลประโยชน์พิเศษของตน แต่การกำหนดเช่นนี้เกิดขึ้นน้อยครั้งนัก และย่อมไม่ถึงเป็นการสร้างเงื่อนไขตามนัยทางกฎหมาย อันเป็นที่ยอมรับกันแล้วด้วย ๒๕

การรับรองรัฐบาลหรือการรับรองรัฐบาลเดิมโดยพลัด (Retractivity of Recognition)) เป็นการรับรองกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐหรือรัฐบาลนั้นกระทำมาตั้งแต่ตน

ข้อตกลงอันมีลักษณะ เป็นผลทางปฏิบัติมากกว่าที่ฉันทักเป็นหลักการ กล่าวคือ รัฐหรือรัฐบาลจะสามารถ
ทำเป็นความสัมพันธ์ได้ราบรื่น มีความเข้าใจกันและกันเป็นอย่างดีได้ ถิ่นจะก่อให้เกิดการรับรองในสิ่ง
ต่าง ๆ ที่ตนได้กระทำไปก่อนหน้าที่จะมีการรับรองนั้น ๆ เท่านั้น

การรับรองโดยพฤตินัยและโดยนิตินัย (De facto and de jure Recognition)

การรับรองโดยพฤตินัย คือการให้การรับรองรัฐที่เกิดขึ้นเมื่อรัฐชาติใหม่ ขึ้นเป็น
วิธีการตามแบบปฏิบัติ ซึ่งมักพบได้ คือมีสิ่งซึ่งจะฉวยโอกาสการรับรองโดยเมื่อเห็น ว่าประเทศนั้น ๆ ขาด
คุณสมบัติลงไป หรือเห็นว่ามีความสัมพันธ์ไม่ครบถ้วนที่จะปฏิบัติตามพันธะกรณีระหว่างประเทศ อันรัฐนั้น ๆ
มีอยู่กับรัฐต่างประเทศ ดังจะ เห็นได้จากหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ รัฐบาลของประเทศ ๆ ภายประเทศ
เช่น จีนแมนจู, ฮังไวกี และเดนมาร์ก ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิรัสเซีย ก็ได้รับการ
รับรองแบบพฤตินัยในลักษณะที่ได้กำหนดอาณาเขตของตนขึ้น ^{๒๖}

การรับรองโดยนิตินัย คือการรับรองซึ่งถูกต้องตามกฎหมาย เช่นการรับรองรัฐและ
รัฐบาลโดยถูกต้องตามกฎหมายจึงเป็นการให้การรับรองที่หนักแน่นและสมบูรณ์กว่าการให้การรับรอง
โดยพฤตินัยซึ่งรัฐที่ได้รับการรับรองจะมีฐานะสมบูรณ์แท้จริงได้ ก็ต่อเมื่อรัฐที่ให้การรับรองจะ เปลี่ยน
ให้การรับรองเป็นแบบนิตินัย จึงกล่าวได้ว่า การรับรองโดยพฤตินัย เป็นการรับรองแบบมีเงื่อนไข

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติการรับรองแบบพฤตินัยเช่นนี้ ย่อมไม่ทำให้เกิดความสัมพันธ์
ทางการทูตโดยสมบูรณ์ หรือก่อให้เกิดสิทธิทางการทูตอันละเมิดมิได้โดยสมบูรณ์ของรัฐบาลที่ได้รับการรับรอง
แบบพฤตินัยด้วย แต่อย่างไรก็ตามแม้ฐานะในทางกฎหมายจะแตกต่างกันไปบ้าง แต่ในทางปฏิบัติ
แล้ว การรับรองแบบพฤตินัยย่อมเพียงพอที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้แทนผู้รับการรับรองกับ
การรับรองแบบพฤตินัยจึงเป็นการกระทำโดยมีเงื่อนไขที่จะให้ถือกันว่าเป็นปฏิบัติตามพันธะกรณีระหว่าง
ประเทศ รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องถึงกัน เช่นการรักษามนุษยธรรมของประเทศไทยผู้ให้การ
รับรองเป็นต้น

อนึ่ง การรับรองที่มีใต้อนุสัญญาว่าจะมีผลทางพฤตินัย และการ เปลี่ยนแปลงของ
สถานะการณ์ อาจก่อให้เกิดความจำเป็นที่รัฐอื่นจะคงพิจารณา เว้นการรับรองนั้นเสียใหม่โดยตน

^{๒๖} *Op. cit.* pp. 136-137
Oppenheim, L. *International Law A treaties Vol 1.*
London: (1955) pp. 136-137

การรับรองรัฐบาลเดิมเพื่อรับรองรัฐบาลที่เกิดขึ้นใหม่ได้ โดยปกติถ้าฝ่ายที่หวังชิงอำนาจ (ในกรณีที่มีการปฏิวัติ หรือเปลี่ยนอำนาจโดยการใช้อำนาจ) สามารถครอบครองดินแดน มีอำนาจปกครองแท้จริงในประเทศ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามพันธะกรณีระหว่างประเทศ บรรดาที่รัฐคมมีอยู่กับรัฐอื่น ถ้าหากฝ่ายที่กล่าวนี้ได้รับการรับรองแบบพฤตินัยมาก่อน และต่อมา ได้รับการรับรองแบบนิตินัย ก็จะมีผลเท่ากับเป็นการถอนการรับรองเดิมที่ให้กับรัฐบาลก่อนนั้น เช่น ในกรณีสงครามกลางเมืองเดปยู ซึ่งในตอนนั้นฝ่ายตะวันตกได้ให้การรับรองแบบพฤตินัย และต่อมาได้เปลี่ยนเป็นแบบนิตินัย เมื่อเห็นว่าฝ่ายรัฐบาลในขณะนั้นไม่มีทางที่จะเอาชนะฝ่ายปฏิบัติของนาซีที่สวิตเซอร์แลนด์ได้ ๒๗

การรับรองทั้ง ๒ อย่างนี้ ใช้ได้ทั้งรัฐและรัฐบาล แต่มีจุดประสงค์ต่างกัน คือเมื่อรัฐที่ให้การรับรองยังไม่แน่ใจว่ารัฐหรือรัฐบาลนั้น ๆ จะสามารถปฏิบัติตามพันธะกรณีระหว่างประเทศได้โดยสมบูรณ์ ก็มักจะให้การรับรองแบบพฤตินัย แต่เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่ารัฐหรือรัฐบาลที่ถูกให้การรับรองจะสามารถปฏิบัติตามพันธะกรณีระหว่างประเทศได้แล้ว รัฐที่ให้การรับรองก็อาจจะเปลี่ยนจากการรับรองแบบพฤตินัย เป็นแบบนิตินัยได้โดยทันที ซึ่งการให้การรับรองแบบหลังนี้ถือว่าการให้การรับรองที่หนักแน่นกว่าการรับรองแบบพฤตินัย ฉะนั้น การที่แบ่งกันการรับรองก็มีไว้เป็นการสะท้อนสิทธิของกฎหมาย แต่เป็นผลสะท้อนทางการเมือง มากกว่าสิทธิทางกฎหมาย

ปัญหาการรับรอง

ปัญหาซากมาตรการที่แน่นอนว่า เมื่อไรจะรับรองรัฐหรือรัฐบาลขึ้นใหม่ และถ้าเกิดรัฐบาล ๒ รัฐขึ้นมา ประเทศที่เหนือได้รับรองแต่ละรัฐบาล กฎหมายไม่สามารถตีความได้ว่า ประเทศส่วนใหญ่อจะรับรองรัฐบาลชุดนั้น ๆ ด้วย ฉะนั้น โดยหลักการรัฐย่อมอยู่ในฐานะระหว่างประเทศอยู่แล้ว ในกรณีที่มี ๒ รัฐบาล ปัญหาจึงอยู่ที่ว่ารัฐบาลใดจะเป็นตัวแทนของรัฐนั้น ในขณะระหว่างประเทศซึ่งอาจมีทัศนะที่แตกต่างกันได้ไ้ในระหว่างรัฐต่าง ๆ และองค์การ

๒๗ Ibid, PP. ๑๑๔ - ๑๒๒ พฤติการณ์ข้างต้นเองเดียวกันนี้เกิดขึ้นกับรัสเซียในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๑ ซึ่งหลายประเทศให้การรับรองรัฐบาลรัสเซียแบบพฤตินัย ทั้งนี้ เนื่องจากรัฐบาลรัสเซียไม่ยอมปฏิบัติตามพันธะกรณีในเรื่องการตกลงที่รัฐบาลก่อนได้ทำความตกลงไว้

ระหว่างประเทศ พลัทธิจารีที่ประเพณีอยู่ในกฎหมายระหว่างประเทศ ถือว่ารัฐบาลที่ถูกต้องการ
 วิชาทางรัฐธรรมนูญ เป็นรัฐบาลที่ถูกต้องการ นอกจากว่ารัฐบาลของฝ่ายที่ขึ้นอำนาจนั้นใดแสดงให้เห็นว่า
 ตนสามารถให้อำนาจปกครองที่ไ้มา ให้มีประสิทธิผลแท้จริง และให้มีเสถียรภาพเหนือดินแดนส่วนใหญ่
 ของประเทศ ทั้งมีความสามารถในการที่จะดำเนินการความสัมพันธ์กับต่างประเทศโดยการ เคารพต่อกฎ
 หมายระหว่างประเทศ และปฏิบัติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ พลัทธิจารีที่ประเพณีเหล่านี้
 ย่อมถือได้ว่าเป็นกฎ เกณฑ์ทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศสำหรับการรับรองรัฐบาล แต่กรณีรัฐใด
 จะให้การพิจารณาแต่เพียงข้อเท็จจริงใด ๆ ว่าถูกต้องของหลักการเหล่านี้ หรือไม่นั้นเป็นเรื่องที่อยู่
 ในดุลยพินิจของแต่ละรัฐไป ซึ่งมักจะอาศัยข้อพิจารณาทางการเมืองเพื่อรับสภาพของข้อเท็จจริง
 ให้เข้ากั้กฎหมาย เกณฑ์ทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะผลของการรับรองรัฐบาลเป็นผลเฉพาะ
 ตัวสำหรับสถานะความสัมพันธ์ระหว่างรัฐที่รับรองกับรัฐบาลของรัฐที่ถูกรับรองเท่านั้น

แต่ในทางปฏิบัติของรัฐต่าง ๆ นั้น ได้มีการใช้ข้อพิจารณาทางการเมือง เพื่อ
 กำหนดนโยบายของรัฐในการที่จะดำเนินการให้การรับรองรัฐบาลหรือไม่ ซึ่งเมื่อมีการให้การรับรอง
 แล้วก็มีข้อกั้ให้เกิดขึ้นแห่งสถานะทางกฎหมายในความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลทั้งสอง

เนื่องจากการใช้ข้อพิจารณาทางการเมือง เป็นแนวปฏิบัติข้อเท็จจริงให้เข้ากั้หลัก
 กฎหมายที่แตกต่างกัน ผลของการรับรองรัฐบาลหากเป็นการทั่วไปก็ย่อมทำให้รัฐบาลใหม่มีสถานะ
 เป็นตัวแทนที่ถูกต้องการในองค์การระหว่างประเทศองค์การใดองค์การหนึ่ง เช่นองค์การสหประชาชาติ
 รัฐบาลใหม่ก็ย่อมเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องการในลักษณะขององค์การระหว่างประเทศนั้น ๆ ที่อาจจะยังไม่รับการ
 รับรองจากรัฐสมาชิกอีกหลายประเทศก็ได้ ซึ่งในกรณีเหล่านี้สำหรับรัฐสมาชิกขององค์การระหว่าง
 ประเทศที่ไม่ได้รับรองรัฐบาลใหม่ ก็ยังคงถือว่ารัฐบาลเก่ายังเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องการของรัฐนั้นอยู่ตนเอง
 ผลของการได้รับการรับรองโดยองค์การระหว่างประเทศ ก็หาได้กระทบกระเทือนสถานะของรัฐ
 สมาชิกที่ยังไม่ยอมรับรับรองรัฐบาลใหม่แต่อย่างใด

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ข้อพิจารณาทางการเมือง เป็นสิ่งสำคัญในการรับรองทั้งรัฐบาล
 และรัฐ ฉะนั้น จึงไม่มีวิธีทางใดที่จะวางหลักเกณฑ์ให้แน่นอนตายตัว เพื่อจะแก้ปัญหาในเรื่องนี้
 พลัทธิการของกฎหมายก็มิได้อยู่แต่เพียงกล่าวถึงอำนาจการให้หลักเกณฑ์ของกฎหมายเท่านั้นแต่อยู่ใน
 ดุลยพินิจของแต่ละรัฐ ซึ่งขมคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนได้เสียทางการเมือง เป็นสิ่งสำคัญ

อย่างไรก็ตามผู้เขียนชาวอังกฤษจำนวนมากได้โต้แย้งว่า ญการรับรองส่วนตัว โดยถือเอาความพอใจของรัฐต่าง ๆ นั้น ควร เปลี่ยนเป็นการรับรองร่วมกัน (Collective - Recognition) โดยผ่านทางองค์การระหว่างประเทศ เช่นองค์การสหประชาชาติ ๒๔ ถ้าเป็นเช่นนั้นได้ อุปสรรคที่มีอยู่ก็จะหายไป และการรับรองรัฐบาลจีนเป็นการส่วนตัวก็จะหมดไป แต่การรับรองโดยวิธีหลังนี้ ต้องแล้วแต่ความเห็นขององค์การต่าง ๆ ของสหประชาชาติอีกต่อหนึ่ง แต่ความจริงแล้วปรากฏว่ารัฐต่าง ๆ หากมีปฏิเสขชนัน และสหประชาชาติก็ไม่มีอำนาจใด ๆ ที่จะรับรองรัฐบาล หรือรัฐบาลตุลาของรัฐบาลใด ๆ ได้โดยลำพัง การที่จะตั้งญการรับรองร่วมกันขึ้นมา สหประชาชาติจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎบัตรหรือสนธิสัญญาที่สมาชิกทั้งหมดร่วมกันมีอยู่ซึ่งมันเสียใหม่ ๒๕

---

๒๔ *and Materials.*
 Sohn B. Loys, Cases on United Nations Law Brooklyn:
 The Foundation Press Inc. 1966 P.77

๒๕ Ibid, P.77